

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100123

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-02-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чайка Ірина Мирославівна

2. Chaika Iryna Myroslavivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 103

Назва наукової спеціальності: Науки про Землю*

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 23-02-2023

Спеціальність за освітою: Середня освіта (Географія)

Місце роботи здобувача: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, м. Львів, Львівська обл., 79000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 35.051.086

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, м. Львів, Львівська обл., 79000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, м. Львів, Львівська обл., 79000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 39.21, 05.41

Тема дисертації:

1. Сільське розселення України в умовах демографічної кризи: тенденції структурно-територіальних змін
2. Rural resettlement of Ukraine in conditions of demographic crisis: trends of structural and territorial changes

Реферат:

1. Дисертація присвячена дослідженню трансформації сільського розселення України в умовах демографічної кризи. Основою сільської місцевості є сільська поселенська мережа, яка сформувалась в результаті розселення населення і є географічним каркасом його життєдіяльності. Демографічна криза, яку переживає все українське суспільство, особливо гостро проявляється якраз у сільській місцевості. Сучасне зменшення кількості сільського населення зумовлено насамперед від'ємним природним приростом, водночас міграції, через специфіку міграційної поведінки населення, суттєво впливають на поглиблення диспропорцій в статеві-віковій структурі сільських поселень. Дослідження територіальної диференціації характеристик демографічного відтворення показало наявність суттєвих відмінностей, які відображені на картосхемах. Зниження чисельності сільського населення призводить до негативних структурних трансформацій сільської поселенської мережі. Основними її проявами є: 1) зменшення кількості поселень; 2) здрібнення сільської поселенської мережі через зниження середньої людності поселень; 3) поява сіл без постійного населення. Важливо уточнити, що виключення сіл з реєстру було зумовлене й іншими

причинами, наприклад екологічними, але все ж у великій кількості це спричинено їх знелюдненням в результаті демографічної кризи. Для відображення територіальних відмінностей структурних трансформацій поселенської мережі створено картографічні моделі зміни середньої людності, щільності сільських поселень та щільності сільського населення з 1993 по 2018 рр. Розроблено картосхеми, які цілісно розкривають диференціацію основних параметрів сільського розселення на рівні адміністративних районів. Також визначено тісноту взаємозалежності структурних параметрів сільського розселення, з одного боку, та показників демографічного розвитку – з іншого. На основі поєднань середньої людності та щільності поселень виявлено типологічні відмінності областей України за особливостями співвідношення параметрів сільського розселення; На основі даних соціологічного опитування проведено аналіз поглядів молодого населення на проблеми, переваги та можливості відновлення сільської місцевості. Згідно з відповідями респондентів, основними проблемами у сільській місцевості є: труднощі з працевлаштуванням, недостатній розвиток інфраструктури (транспортної, медичної, освітньої, розважальної). Відповідно, у підрозділі розглянуто можливі політичні, економічні та соціальні рішення щодо покращення становища у сільських поселеннях. Окремі шляхи вирішення проблематики полягають у збільшенні інвестиційної привабливості сільських територій, створенні передумов для розвитку середнього й дрібного фермерського господарства та дотичних несільськогосподарських галузей. Створення податкових канікул або інших преференцій при оподаткуванні для тих підприємців, які планують розмістити свої виробничі потужності у сільській місцевості, посприяло б інтенсифікації малого та середнього бізнесу.

2. The current decrease in the number of the rural population is caused primarily by negative natural growth, while at the same time migration, due to the specifics of the migratory behavior of the population, significantly affects the deepening of disparities in the sex-age structure of rural settlements. The study of the territorial differentiation of the characteristics of demographic reproduction showed the presence of significant differences, which are displayed on the maps. The decrease in the number of the rural population leads to negative structural transformations of the rural settlement network. Its main manifestations are 1) a decrease in the number of settlements; 2) fragmentation of the rural settlement network due to a decrease in the average population of settlements; 3) the appearance of villages without a permanent population. It is important to clarify that the exclusion of villages from the register was also due to other reasons, for example ecological, but still, in large numbers, it was caused by their depopulation as a result of the demographic crisis. To reflect territorial differences in the structural transformations of the settlement network was created cartographic models of changes in the average population, the density of rural settlements, and the density of the rural population from 1993 to 2018. Map schemes were developed that holistically reveal the differentiation of the main parameters of rural settlement at the level of administrative districts. Also was determined the close interdependence of structural parameters of rural settlement, on the one hand, and indicators of demographic development, on the other. Based on combinations of average population and settlement density was revealed the typological differences of the regions of Ukraine according to the peculiarities of the ratio of rural settlement parameters. Based on sociological survey data, an analysis of the views of the young population on the problems, advantages, and opportunities of rural recovery was carried out. According to the answers of the respondents, the main problems in rural areas are difficulties with employment, and insufficient development of infrastructure (transport, medical, educational, entertainment). Accordingly, the subsection considers possible political, economic, and social solutions for improving the situation in rural settlements. Separate ways of solving the problem consist in increasing the investment attractiveness of rural areas and creating prerequisites for the development of medium and small farms and related non-agricultural industries. The creation of tax holidays or other tax preferences for those entrepreneurs who plan to locate their production facilities in rural areas would contribute to the intensification of small and medium-sized businesses.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гудзеляк Ірина Іванівна

2. Hudzeliak Iryna Ivanivna

Кваліфікація: к. геогр. н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Барановський Микола Олександрович

2. Baranovskyi Mykola Oleksandrovych

Кваліфікація: д. геогр. н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заставецька Леся Богданівна

2. Zastavetska Lesia Bohdanivna

Кваліфікація: д. геогр. н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельничук Анатолій Леонідович

2. Melnychuk Anatolii Leonidovych

Кваліфікація: к. геогр. н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Склярська Оксана Ігорівна

2. Skliarska Oksana Ihorivna

Кваліфікація: к. геогр. н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

